

Lapin Jätehuolto kuntayhtymä Talousarvio 2024 ja talous- ja toimintasuunnitelma 2024-2026

Sisällysluettelo

JOHDANTO.....	3
YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	3
Yleinen taloudellinen kehitys	3
Toimintaympäristön muutokset.....	3
KÄYTTÖTALOUSOSA	4
Vuosikate	4
Tilikauden tulos	4
ecoASEMAT	4
Jätekuljetukset	4
Jätteen käsittely	4
Seuranta	5
Laskutus ja asiakaspalvelu	5
Tiedotus ja neuvonta.....	5
Hankkeet	6
INVESTOINTIOSA	6
RAHOITUSOSA JA LAINAKANTA.....	6
Jättemaksut	6
Perusmaksu	6
Aluekeräysmaksu.....	7
Jäteastoiden tyhjennysmaksut	7
ecoASEMIEN vastaanottomaksut.....	7
Toiminnan rahoitus	7
Lainakanta	8
HENKILÖSTÖOHJELMA	8
Henkilöstö vuonna 2023.....	8
Henkilöstö vuonna 2024.....	8
Henkilöstö vuonna 2025–2026.....	9
TAVOITTEET VUOSILLE 2024—2026.....	9
Toiminnalliset tavoitteet 2024	9
Taloudelliset tavoitteet 2024	9
Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet 2024—2026.....	9

JOHDANTO

Yhtymäkokouksen on hallituksen esityksestä hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymälle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Talousarviossa otetaan huomioon kuntayhtymän talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä yhtymäkokous hyväksyy myös taloussuunnitelman kolmeksi vuodeksi.

Vuoden 2024 talousarviossa ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmassa otetaan huomioon uudistetun jätelainsäädännön muutosten vaatimukset.

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön syyskuun 2023 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous ei kasvakaan vuonna 2023 edellisvuodesta. Bruttokansantuote pysyy vuonna 2023 vuoden 2022 tasolla. Korkojen ja hintojen nousun vaikutus talouteen on edelleen negatiivinen.

Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa vuonna 2024, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Vuonna 2024 bruttokansantuote kasvaa 1,2 prosenttia ja vuonna 2025 1,8 prosenttia.

Inflaatio hidastuu 2,2 prosenttiin vuonna 2024 ja painuu 1,7 prosenttiin vuonna 2025.

Vuonna 2024 kuluttajahintaindeksin arvioidaan nousevan vuositasolla 2,2 prosenttia ja vuonna 2025 1,7 prosenttia.

Nimellisansioiden arvioidaan nousevan vuonna 2024 runsaat 3,5 prosenttia. Ansiotasoindeksin ennakoidaan kasvavan vuonna 2023 4,3 prosenttia sekä vuonna 2024 3,5 prosenttia ja vuonna 2025 3,3 prosenttia.

Työllisyyden kasvu on taittunut kesällä 2023 ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Työllisyyden lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa uudelleen jo vuonna 2024. Vuoteen 2025 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin.

Vaikka koko Lapin väestö on vähentynyt parilla sadalla vuoden 2023 aikana, on viisi kuntayhtymän alueen kuntaa kasvattanut väestöään; Inari, Kemijärvi, Muonio, Sodankylä ja Savukoski.

Toimintaympäristön muutokset

Kuntayhtymän hallitus hyväksyi uuteen lainsäädäntöön perustuvat jätehuoltomääräykset siten, että ne astuivat voimaan 1.7.2022. Merkittävin muutos koskee pakkausjätteen erilliskeräystä, joka alkoi Inarissa ja Kittilässä 1.10.2023 ja laajenee Kemijärvelle ja Sodankylään 1.10.2024. Erilliskeräysvelvoite koskee taajamissa sijaitsevia vähintään 5 huoneiston asuinkiinteistöjä sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöjä.

Maailmantalouden tilanteen epävakaus vaikuttaa polttoaineiden hintoihin ja siten myös kuljetuskustannuksiin. Kuljetuskustannukset muodostavat noin 40 % kaikista kustannuksista, joten kuljetuskustannuksilla on merkittävä vaikutus Lapecon kokonaiskustannuksiin.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Vuosikate

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Lapin Jätehuolto kuntayhtymän vuoden 2024 talousarviossa vuosikate on suurempi kuin poistot.

Tilikauden tulos

Vuonna 2024 tilikauden tulos on noin 205 000 € ylijäämäinen.

ecoASEMAT

Suunnittelutyö Inarin Lintumaan aseman muuttamiseksi osittain etävalvotuksi asemaksi aloitetaan.

Kittilän jätteenvastaanottohallin rakentaminen käynnistetään.

Muonion ja Enontekiön kunnissa aloitetaan liikkuva jäteasema, ecoMOBIILI -kokeilu.

Jätekuljetukset

Sodankylän ja Kemijärven jätteenkeräysurakat kilpailutetaan ja niistä tehdään hankintapäätös. Näissä urakoissa otetaan huomioon jätehuoltomääräysten mukainen pakkausjätteen erilliskeräys vähintään viiden huoneiston kiinteistöiltä. Pakkausjätteen erilliskeräys aloitetaan näissä kunnissa lokakuussa 2024.

Perusmaksulla katettavat kotitalouksille suunnatut keräystapahtumat ecoKIERROS sekä ecoNOUTO on kilpailutettu vuosille 2022—2025. Keräyskierroksella kerätään asemilla tapahtuvan keräyksen lisäksi myös poistotekstiiliä.

Jätteen käsittely

Jätteen energiahyödyntämisestä on tehty sopimus, joka on voimassa vuoteen 2027 saakka.

Rakennus- ja purkujätteen käsittelystä on tehty sopimus, joka on voimassa vuoteen 2024 saakka.

Seuranta

Jätehuollon asiakasrekisteriä päivitetään väestö- ja kiinteistötietojärjestelmien avulla. Asuinkiinteistöjen jätehuollon asumukaisuutta seurataan jatkuvasti ja tarvittaessa lähetetään kysely sekä tiedote jätehuoltoon liittymisestä. Uudet asuinrakennukset päivitetään järjestelmään vuosittain.

Kameravalvonta toimii aluekeräyspisteiden väärinkäytösten ehkäisemisessä ja seurannassa. Kuntayhtymän alueella on yhteensä 10 etävalvottavaa kameraa.

Laskutus ja asiakaspalvelu

Vuonna 2024 jatketaan edelleen Perämeren Jätehuolto Oy:n kunnallisen jätteenkuljetuksen sekä laskutuksen ja asiakaspalvelun hoitamista yhteistyösopimuksen mukaan.

Myyntilaskutuksen ja perinnän hoitaa ostopalveluna edelleen Ropo Capital Oy ja asiakaspalvelun hoitaa osittain ostopalveluna Dynava Oy.

Vingo-toiminnanohjausjärjestelmään kytkeytyvä sähköisen asiointipalvelun käyttöönotto viedään loppuun kevään 2024 aikana.

Pakkausjätteen keräykseen liittyvää asiakasrekisterin ylläpitotyötä jatketaan.

Tiedotus ja neuvonta

Jätelaki 93 § (15.7.2021/714) Jäteneuvonta:

Kunnan on järjestettävä neuvontaa, tiedotusta ja valistusta 32 §:ssä tarkoitetussa toiminnassa syntyvän jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi, lajittelun tehostamiseksi, erilliskeräyksen lisäämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi sekä mainitusta toiminnasta aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi. Neuvonnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota elintarvikejätteen määrän vähentämiseen.

Lapeco tuottaa toimialueensa kunnissa jätelain mukaista kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon jäteneuvontaa, tiedotusta ja valistusta. Ympäristökasvatus- ja neuvontapalveluista muodostuvia kustannuksia katetaan Lapecon perimillä jätehuollon perusmaksuilla. Neuvontapalveluita hankintaan tarvittaessa ostopalveluna.

Neuvonta ja tiedotustyöllä tuetaan Lapecon toimintaa tarjoamalla ajantasaista tietoa kuntayhtymän jätehuoltopalveluista ja jätteiden lajittelusta. Samalla kannustetaan kestäväan kulutukseen ja kierrättämiseen.

Jätehuollon tiedotustyössä tuotetaan vuosittain asiakaslehti ecoVIERSTI sekä laskutuksen liitteenä ecoPOSTI. Ajankohtaisista jätehuollon asioista tiedotetaan mediatiedottein, nettisivuilla sekä paikallislehdissä. Jätehuoltopalvelujen tueksi valmistetaan tarpeen mukaan myös oppaita ja ohjeistuksia. Vuoden 2024 aikana Lapecon kriisi- ja sidosryhmäviestintää suunnitellaan. Ulkoista viestintää kohdennetaan Inarissa ja Kittilässä vuonna 2023 alkaneeseen ja vuonna 2024 Kemijärvellä ja Sodankylässä alkavan pakkausjätekeräyksen tukemiseen.

Tiedotusta ja jäteneuvontaa tehdään lisäksi Lapecon FB –sivulla sekä Instagram -tilillä. Sosiaalisen median merkitys korostuu erityisesti nuoremmassa väestössä, joille kohdennettua viestintää toteutetaan osallistumalla Pohjois-Suomen kunnallisten jätehuoltotoimijoiden yhteisiin erilaisiin vaikuttajamarkkinointikampanjoihin.

Lapcolla on monipuoliset nettisivut, joista löytyy paljon tietoa jätehuollosta ja jätteiden lajittelusta. Nettisivujen saavutettavuuteen ja käytettävyyteen kiinnitetään tulevaisuudessa huomiota.

Lapco tarjoaa ympäristökasvatuksellisia neuvonta- ja vierailukäyntejä eri kohderyhmille toimialueellaan. Lapco tarjoaa maksutta:

- ohjatut ecoASEMAvierailut erilaisille ryhmille
- jäteneuvontaa ja ympäristökasvatusta kouluille ja päiväkodeille, yhdistyksille ja järjestöille
- jätteiden lajittelun ohjemateriaalia
- jätehuollon esittelytuokiot ja infopisteet tapahtumissa

Hankkeet

Kuntayhtymä on mukana **Hajautettu biokaasuntuotannon ekosysteemi Pohjois-Lapissa** hankkeessa

Kuntayhtymä osallistuu tarvittaessa myös muihin jätehuollon kehittämishankkeisiin.

INVESTOINTIOSA

Asemien palvelukonseptien kehittämistyön suunnittelu aloitetaan.

Kittilän jätteen vastaanottohallin rakentaminen käynnistetään.

Siirtokuormausasemien kalustoa ja rakenteita uusitaan lajittelun ja siirtokuormauksen tehostamiseksi.

Eko- ja aluekeräyspisteverkostoa kunnostetaan ja Lapcon omistamat pikakontit korvataan tarkoituksen mukaisilla keräysvälineillä.

RAHOITUSOSA JA LAINAKANTA

Jättemaksut

Kuntayhtymä perii jätelain mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jättemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jättemaksut määrätään kuntayhtymän hallituksen päättämän jätetaksan mukaisesti.

Perusmaksu

Perusmaksulla katetaan pakkausjätteen täydentävä keräys ekopisteillä, kotitalouksien vaarallisten jätteiden jätehuolto, lääkejätteiden keräys apteekeissa, jäteneuvonta ja tiedotus, jätehuollon viranomaistoiminta sekä osa jätehuollon kehittämistyöstä.

Perusmaksuun sisältyy ilmaisraja, jota vastaan ecoASEMALLE saa tuoda 700 kg tai 3m³ maksullista jätettä vuodessa.

Perusmaksulla tuotetaan lisäksi kiertävät keräyspalvelut ecoKIERROS ja ecoNOUTO. Keräyksellä saavutetaan lähes jokainen kylä ja parannetaan jätehuoltopalveluiden saatavuutta. Keräyksessä vastaanotetaan vaaralliset jätteet, metalli- ja sähköromut, romuajoneuvot, lajittelematon jäte, UFF:ille toimitettavat lahjoitukset ja poistotekstiili.

Perusmaksut laskutetaan huhti-toukokuussa. Astia-asiakkaille perusmaksu lähetetään astiatyhjennyslaskun yhteydessä ja aluekeräysasiakkaille erillisenä laskuna.

Aluekeräysmaksu

Aluekeräysmaksu peritään kiinteistöiltä, jotka eivät kuulu kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Aluekeräysmaksu on vuosimaksu, jonka suuruus perustuu rakennuksen käyttötarkoitukseen ja vakituisilla asunnoilla asukasmäärään. Aluekeräysmaksulla katetaan polttokelpoisen jätteen aluekeräyspaikkojen perustamisesta, ylläpidosta sekä jätteen käsittelystä ja kuljetuksesta aiheutuneet kustannukset.

Aluekeräysmaksut laskutetaan kunnittain touko-lokakuun aikana.

Jäteastoiden tyhjennysmaksut

Jäteastoiden tyhjennysmaksuilla katetaan jätteen keräys, kuljetus, siirtokuormaus ja käsittely. Jäteastoiden tyhjennykset laskutetaan neljän kuukauden välein tammikuussa, toukokuussa ja syyskuussa.

ecoASEMIEN vastaanottomaksut

ecoASEMILLA peritään jätelajikohtaiset vastaanottomaksut. Maksuilla katetaan jätteen vastaanotosta, varastoinnista, kuljettamisesta ja käsittelystä aiheutuvat kulut.

Asemien vastaanottomaksut laskutetaan kuukausittain.

Toiminnan rahoitus

Toiminta katetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella.

Jätteen kuljettamisen kustannusten muutosta seurataan Tilastokeskuksen ylläpitämän Kuorma-autoliikenteen kustannushintaindeksin mukaisesti. Kokonaisindeksi on noussut ajalla tammi-syyskuu 4,7 %.

Siirtokuljetusten kustannukset nousevat tarjouskilpailun perusteella keskimäärin 17 %. Kittilän ja Inarin kuntien jätteenkeräys kilpailutettiin keväällä 2023 ja urakkahinnat laskivat keskimäärin 29 %. Muiden kuntien jätteenkeräyshintoihin on odotettavissa noin 5 % nousupaine vuodelle 2024.

Polttokelpoisen jätteen hinta on sidottu Tuottajahintaindeksin tukkuhintaindeksiin (2005=100) ja lokakuussa 2023 tehdyn tarkastuksen mukaan vastaanottomaksu alenee 4,3 % ja samoin lajiteltavien jätteiden vastaanottomaksut alenevat 10,7 %. Elinkustannusindeksi on noussut 5,55 % syyskuusta 2022 syyskuuhun 2023.

Kiinteistökohtaisia jätemaksuja korotetaan vuoden 2024 alusta noin 2 %.

ecoASEMIEN vastaanottomaksuja tarkistetaan tarvittaessa jätelajikkeittain kustannustasoa vastaaviksi. ecoASEMILLA otetaan käyttöön yrityksille tarkoitettu kunnan toissijaisen vastuun jätetaksa eli TSV-taksa. TSV-taksan avulla kuntayhtymä voi jatkossa eriyttää selkeämmin kunnan ensisijaiselle ja toissijaiselle vastuulle kuuluvien jätteiden jätevirrat ja maksukertymät.

Lainakanta

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lapin Jätehuolto kuntayhtymällä ei ole pitkäaikaista lainaa.

Vuonna 2024 lyhytaikaista lainaa ei tarvitse ottaa.

Vuoden 2024 investointeja varten otetaan pitkäaikaista lainaa noin 500.000 €.

HENKILÖSTÖOHJELMA

Henkilöstö vuonna 2023

Kuntayhtymällä on ollut vuonna 2023 kymmenen vakituista ja seitsemän määräaikaista työntekijää.

Vakinaisia vuonna 2023

- hallinto: 3
- laskutus- ja asiakasrekisteri: 3
- ajojärjestelyt: 1
- viranomaistoiminta: 1
- ecoASEMAT: 1
- viestintä: 1

Yhteensä 10 henkilöä.

Henkilöstön työkykyä ylläpitävään toimintaan on kollektiivisesti kaikkien työntekijöiden käytettävissä verovapaa liikunta-, kulttuuri- ja hierontaetu 300,00 €/vuosi.

Henkilöstö vuonna 2024

ecoASEMILLA ei ole vakituisia työntekijöitä vuonna 2024. Asemien hoito ja kausittainen lisätyövoiman tarve hoidetaan ostopalveluna ja määräaikaaisilla työntekijöillä.

Tarkastellaan henkilöstöresurssin riittävyyttä jätelain muutosten aiheuttamien velvoitteiden vuoksi.

Henkilöstön työkykyä ylläpitävään toimintaan on kollektiivisesti kaikkien työntekijöiden käytettävissä verovapaa liikunta-, kulttuuri- ja hierontaetu 400,00 €/vuosi. Henkilöstölle mahdollistetaan myös työsuuhdepyöräetu.

Henkilöstö vuonna 2025–2026

Henkilöstöresursseja tarkastellaan vuosittain. Kaikkien ecoASEMIEN hoitaminen ostopalveluna selvitetään.

TAVOITTEET VUOSILLE 2024—2026

Toiminnalliset tavoitteet 2024

Kilpailutetaan Sodankylän ja Kemijärven jätteenkeräysurakat.

Pakkausjätteen erilliskeräys aloitetaan Kemijärvellä ja Sodankylässä 1.10.2024.

Uusitaan kuntayhtymän hallintosääntö.

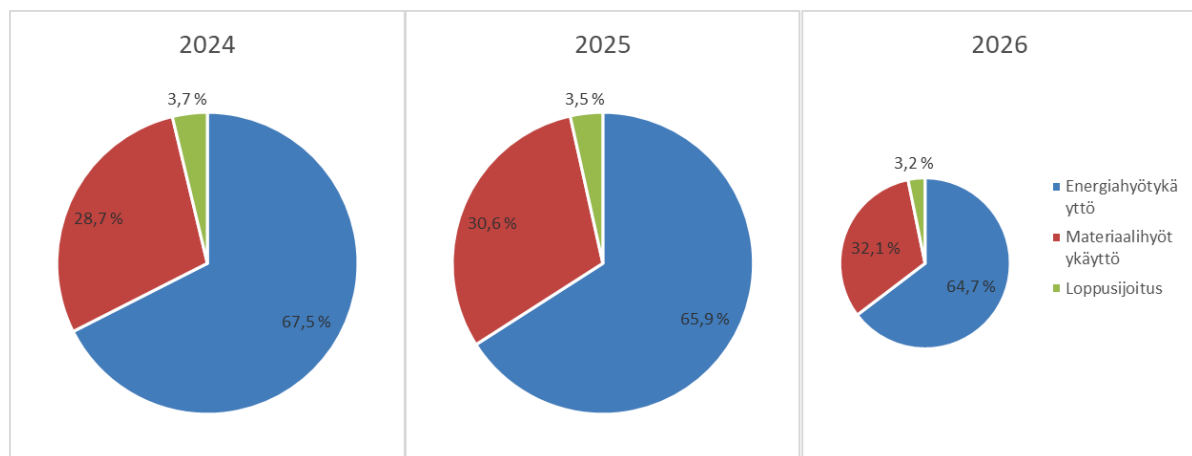
Taloudelliset tavoitteet 2024

Vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet 2024—2026

Suunnitellaan kaikkien ecoASEMIEN toimintojen uudelleenjärjestelyt vuonna 2023 rakennetun Sallan ecoASEMAN ja ecoMOBIILI-kokeilusta saatavien kokemusten perusteella.

Erilliskeräyksen järjestäminen jätehuoltomääräysten mukaisesti tulee vähentämään energiahyötykäyttöön toimitettavan jätteen määrää ja lisäämään materiaalihyötykäyttöön toimitettavan jätteen määrää.

Taulukko: Tavoitteet jätteiden hyötykäyttöasteen nostamiseksi 2024-2026